

Projekat "Pravda i ratni zločini"

Ovaj 4 miliona Eura vrijedan projekat koji je financirala Europska unija, a zajednički implementirali OSCE Ured za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR), Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), te Međuregionalni institut Ujedinjenih nacija za istraživanje kriminaliteta i pravosuđa (UNICRI), zajedno sa terenskim uredima OSCE-a u regiji, uspješno je prenosio znanje o predmetima ratnih zločina iz MKSJ-a u regiju i podržao konsolidaciju kapaciteta nacionalnih pravosudnih sistema koji procesuiraju predmete ratnih zločina.

Ispunjavanje potreba

Projekat "Pravda i ratni zločini", koji je trajao 18 mjeseci – od maja 2010. do oktobra 2011. godine – adresirao je potrebe i nedostatke kapaciteta koji su identificirani tokom devetomjesečne procjene potreba, tokom koje su tri partnera u projektu tražila od pravnika iz regije da definiraju probleme s kojima se suočavaju u radu na predmetima ratnih zločina, kao i da navedu najbolje načine za prevazilaženje nedostatka kapaciteta i povećanje djelotvornosti svog rada. Na osnovu preporuka iz konačnog izvještaja o procjeni potreba iz septembar 2009. godine, projekat je razvio instrumente, implementirao aktivnosti i omogućio obuke koje su pravni akteri identificirali kao najpotrebnije.

"Veliki značaj projekta "Pravda i ratni zločini" upravo je u tome što je na jedan veoma praktičan način, pokrivajući više aspekata, uspio pružiti potrebnu podršku pravosudnim institucijama. Unapređenje kapaciteta institucija koje se bave pitanjima procesuiranja ratnih zločina, stručna razmjena iskustava između nosilaca pravosudnih funkcija u regiji i MKSJ-a, kao i prenos relevantnog materijala, upravo su mehanizmi pomoću kojih se doprinosi efikasnijem rješavanju pitanja u ovoj oblasti."

Sudija Meddžida Kreso, predsjednica Suda Bosne i Hercegovine

Područja na koja se fokusira projekat

Pristup materijalima i ekspertizi MKSJ-a

MKSJ je izradio preko 60.800 stranica transkripata sa suđenja na lokalnim jezicima, koje su nacionalne pravne institucije identificirale kao najvažnije. Više od 18.500 stranica je urađeno na zahtjev sudova i tužilaca iz regije. Do kraja 2011. godine, ovi transkripti će biti dostupni putem baze podataka sudskih spisa MKSJ-a i i putem web-stranice MKSJ-a posvećene relevantnim predmetima, čime će se osigurati da transkripti ostanu dostupni ne samo pravnicima nego i javnosti dugo nakon završetka rada Međunarodnog krivičnog suda. Dostupnost ovih transkripata na lokalnim jezicima uveliko unapređuje sposobnost lokalnih stručnjaka da pristupe i koriste svjedočenja data pred MKSJ-om i dio je javnog naslijeđa MKSJ-a.

"Postojanje transkripata na našem jeziku uveliko olakšava procesuiranje predmeta ratnih zločina i omogućuje tužiocima da bolje iskoriste i da se oslone na rad MKSJ-a u našim zakonskim okvirima. Lokalnim korišćenjem dokaznog materijala, mi zaista nosimo nasleđe Tribunala."

Vladimir Vukčević, tužilac za ratne zločine Republike Srbije

Pored toga, na lokalne jezike je prevedeno 200.000 riječi iz pretraživača sudske prakse Žalbenog vijeća MKSJ-a (ACCLRT), kojeg čine kompilacija najvažnijih odluka Vijeća, što omogućava pravnicima i javnosti regije efikasniji pristup i pretragu sudske prakse MKSJ-a.

Priručnik iz odbrane u krivičnim postupcima pred međunarodnim sudovima zatvara krug, tako što omogućuje pristup znanju i iskustvima Udruženja branilaca koji postupaju pred MKSJ-om (ADC-MKSJ), zastupnicima odbrane u predmetima ratnih zločina. Priručnik koji su zajednički pripremili UNICRI i ADC-MKSJ, je orijentiran na praksu i namijenjen je zastupnicima odbrane koji postupaju u predmetima ratnih zločina na sudovima u regiji. Publikacija, prva ove vrste, će biti relevantna za širi krug nosilaca procesa u regiji i šire.

Kreiranje programa i materijala za obuku

Materijali za obuku sudija i tužilaca iz oblasti međunarodnog krivičnog prava i prakse izrađeni su po prvi put za potrebe pravnih aktera iz regije. Materijale je izradio International Criminal Law Services (ICLS) u partnerstvu sa lokalnim institucijama i u konsultacijama sa nacionalnim i međunarodnim stručnjacima. Isti pružaju sve većem broju predavača-stručnjaka obilje nastavnog materijala, resursa i metodoloških prijedloga. Vodič za edukaciju spaja sudsku praksu MKSJ-a sa nacionalnom sudskom praksom vezanom za ratne zločine koja se razvija u regiji, te će institucijama za obuku osigurati platformu za pripremu programa obuke akterima u postupcima ratnih zločina.

“Ovakvo obuhvatan priručnik, koji se može ažurirati s obiljem primjera iz sudske prakse MKSJ-a i nacionalnih sudova nedostajao je u obrazovanju pravnika u regiji. Ovaj mi je program obrazovanja već uveliko pomogao u pripremi predavanja koja sam držao mladim kolegama.”

Sudija Siniša Važić, podpredsjednik Odjeljenja za ratne zločine
Apelacionog suda u Beogradu

Portal za obuku koju je razvio UNICRI pruža pravnicima i institucijama za edukaciju sudija i tužioca u regiji veoma potreban online pristup informacijama koje se odnose na krivično gonjenje ratnih zločina. Portal uključuje različite baze podataka i pomoćna sredstva, kao i kurs iz međunarodnog krivičnog prava i prakse zasnovan na materijalima za obuku. Dostupan je na adresi:
<http://wcjp.unicri.it/>

Stručno usavršavanje

Projekat je uključivao brojne aktivnosti na regionalnom i nacionalnom nivou, kao što su sastanci između kolega sudija i tužilaca i radnih posjeta, koje su omogućile stručno usavršavanje pravnika koji postupaju u predmetima ratnih zločina u regiji. Takođe je organizovana obuka za specifične teme iz međunarodnog krivičnog prava, kao što su upotreba instrumenata za analizu, te postupanje sa ugroženim svjedocima. Održana je napredna obuka o konkretnim temama iz međunarodnog krivičnog prava. Preko 800 stručnjaka iz pravosuđa je učestvovalo u obukama koje je organizirao projekat.

“Transfer znanja i razmjena iskustava u regionu između tužilaca koji rade na slučajevima ratnih zločina za nas je vrlo važan. Regionalni sastanci kolega koje organizuje projekat „Pravda i ratni zločini“ doprinose dragocjenoj razmjeni iskustava između regionalnih tužilaca, ali i između regionalnih tužilaca i kolega iz MKSJ-a. Ovi sastanci nisu samo forum za diskusiju o pravnim pitanjima, već poboljšavaju i saradnju sa našim kolegama u cijelom regionu.”

Ibro Bulić, tužilac Tužilaštva-Tužiteljstva Bosne i Hercegovine

Jačanje kadrovskih kapaciteta u ključnim oblastima

Tokom trajanja projekta, 32 mladih stručnjaka je zaposleno u pravosudnim institucijama u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji kako bi ojačali kapacitete ovih institucija u ključnim oblastima, uključujući tužilačke analize i pravno istraživanje. Nacionalne institucije su identificirale zapošljavanje dodatnog osoblja kao prijeko potrebno za efikasno procesuiranje složenih predmeta ratnih zločina. Projekat je pomogao da se izabrani mladi stručnjaci angažiraju kao punopravni članovi osoblja postojećih institucija, direktno odgovornim tim domaćim institucijama. Tokom trajanja projekta organizovana je obuka ovog osoblja i pružena podrška institucijama kako bi se promoviralo njihovo zadržavanje nakon okončanja projekta. U Srbiji, na primjer, većinu ovog osoblja će pravosudne institucije zadržati, što pokazuje da je projekat zadovoljio stvarnu potrebu.

“Pomoćno osoblje pomagalo nam je u zadacima vezanim za ratne zločine. Njihova analiza trenutnog stanja u postupcima za ratne zločine pred nacionalnim sudovima, prikupljanje podataka, kao i komunikacija sa nevladinim organizacijama u Hrvatskoj uvelike su poboljšali rad Ministarstva.”

Kristijan Turkalj, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske

Projekat “Pravda i ratni zločini” pomogao je nacionalnim vlastima u jačanju kapaciteta njihovih pravosudnih sistema da na efikasan i pravedan način rješavaju predmete ratnih zločina, u skladu sa najvišim međunarodnim standardima pravičnog suđenja. Tokom svog rada koji u cijelosti odražava princip odgovornosti na lokalnom nivou, projekat je nacionalnim pravosuđima osigurao pristup relevantnim materijalima MKSJ-a na njihovim jezicima. Projekat je takođe razvio materijale, platforme i kapacitete za efikasnu kontrolu i upravljanje nacionalnim programima obuke na lokalnom nivou i time unaprijedio procesuiranje predmeta ratnih zločina.

“Izuzetno mi je drago da je Europska unija podržala projekat “Pravda i ratni zločini”. Razvoj pravosudnih sistema u zemljama zapadnog Balkana u skladu sa usvojenim standardima vladavine prava i sposobnost tih sistema da se efikasno nose sa predmetima ratnih zločina su među ključnim cjevima procesa evropske integracije. Finansiranjem ovog važnog projekta, Europska unija podržava države regije koje su prošle kroz rat u unapređenju ovog procesa.”

Štefan Füle, Komesar EU za proširenje i politiku dobrosusjedstva

Projekat “Pravda i ratni zločini”

OSCE Ured za demokratske institucije i ljudska prava
ul. Miodowa 10, 00-251 Warsaw, Poljska

Tel: +48 22 520 06 00

Fax: +48 22 52006 05

Mail: wcjp@odihr.pl

osce.org/odihr icty.org unicri.it